

سقط جنین

بررسی احکام تکلیفی و وضعی

نویسنده:

مریم رستمیان

انتشارات رویش بهاری

(rooyeshebahari)

سرشناسه	: رستمیان، مریم، ۱۳۶۲ -
عنوان و نام پدیدآور	: سقط جنین: بررسی احکام تکلیفی و وضعی / مریم رستمیان.
مشخصات نشر	: رویش بهاری، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری	: ۹۴ص؛ ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.
شابک	: ۱ - ۹۶ - ۴۸۷۱ - ۶۲۲ - ۹۷۸.
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
موضوع	: سقط جنین عمدی (فقه)
موضوع	: Abortion (Islamic law)
موضوع	: سقط جنین -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع	: Miscariage -- Religious aspects -- Islam
رده‌بندی کنگره	: BP ۱۹۸/۶
رده‌بندی دیویی	: ۲۹۷/۳۶
شماره کتاب‌شناسی ملی	: ۹۹۲۷۱۶۰

سقط جنین

عنوان: سقط جنین - بررسی احکام تکلیفی و وضعی

نویسنده: مریم رستمیان

طراح جلد: گروه طراحی پلکان

ناشر: رویش بهاری

مدیرتولید: امیر حیدری

شابک: ۱ - ۹۶ - ۴۸۷۱ - ۶۲۲ - ۹۷۸.

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شناسه: ۱۵۶۱

نوبت چاپ: اول زمستان ۱۴۰۳

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیشگفتار.....	۵
مقدمه.....	۷

بخش اول

سقط جنین

فصل اول.....	۱۱
کلیات.....	۱۱
مفهوم جنین.....	۱۳
تعریف جنین.....	۱۳
مفهوم سقط و سقط جنین.....	۱۴
سقط جنین در لغت.....	۱۴
مفهوم جنین در فقه اهل سنت.....	۱۵
مالکی.....	۱۵
شافعی.....	۱۵
حنفی.....	۱۶
حنبل.....	۱۶
جنین در اصطلاح.....	۱۶
جنین در اصطلاح فقه.....	۱۶
تعریف حکم تکلیفی و وضعی.....	۱۷
مفهوم فریقین.....	۱۸

بخش دوم

احکام تکلیفی سقط جنین

فصل اول.....	۲۱
مبانی فقهی سقط جنین.....	۲۱

حالت عمد و شبه‌عمد، دیه با جانی است و در خطای محض با عاقله است و دلیل مسئله به خاطر اطلاق ادله ضمان می‌باشد.

اهل سنت در مسئله سقط جنین پیش از دمیده شدن روح اقوالی دارند از جمله برخی از شافعیه و حنفیه سقط جنین را مطلقاً حتی بدون عذر جایز می‌دانند؛ اما برخی از فقهای حنفی در صورت عذر جایز می‌دانند. سقط جنین پس از دمیده شدن روح به اتفاق مذاهب اهل سنت حرام و اسقاط عمدی آن موجب عقاب است؛ زیرا جنین در این مرحله از حیات انسانی برخوردار است. با توجه به دلایل ارائه شده برای ثبوت حق قصاص در قتل عمدی جنین دارای روح، از قوت کافی برخوردار نیست و همچنین با توجه به ضعف ادله منکران حق قصاص، مرجع، اصل اولی خواهد بود که موافق احتیاط در دماء است و مؤید به قرائنی از جمله فقدان هر گونه نص شرعی در مورد قصاص در سقط عمدی جنین است.

منابع

قرآن کریم

- ۱- بی‌آزار شیرازی، عبدالکریم، رساله نوین مسائل خانواده، ج ۳، تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱.
- ۲- پاد، ابراهیم، حقوق کیفری اختصاصی، جلد اول، تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۴۷.
- ۳- جهانگیری، منصور، قانون جزای اسلامی، ج ۳، تهران: دیدار، ۱۳۷۷.
- ۴- حسینی دشتی، سید مصطفی، معارف و معاریف، دائرة المعارف جامع اسلامی، ج ۳، چاپ اول، تهران: مؤسسه فرهنگی آرایه، ۱۳۸۵.
- ۵- حسینی روحانی، محمدصادق، مسائل مستحدثه، قم: مؤسسه دارالکتب، بی‌تا.
- ۶- حسینی سیستانی، سید علی، توضیح المسائل، مشهد: انتشارات هاتف، ۱۳۸۳.
- ۷- خامنه‌ای، علی، رساله اجوبه الاستفتائات، تهران: انتشارات الهدی، ۱۳۷۹.
- ۸- دهخدا، علی‌اکبر، لغت‌نامه، چاپ اول، تهران: مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران، ۱۳۷۳.
- ۹- صانعی، یوسف، رساله توضیح المسائل، قم: انتشارات میثم تمار، ۱۳۸۸.
- ۱۰- صافی گلپایگانی، لطف‌الله، توضیح المسائل، قم: مرکز تنظیم و نشر آثار آیت‌الله العظمی صافی، ۱۴۳۱ ه.ق.
- ۱۱- صافی، لطف‌اله، استفتائات پزشکی، چاپ اول، قم: دارالقرآن، ۱۳۷۲.
- ۱۲- طلعتی، محمدهادی، رشد جمعیت، تنظیم خانواده و سقط جنین، قم: مؤسسه بوستان کتاب، ۱۳۸۷.
- ۱۳- عارفی، علی، سقط جنین و کنترل جمعیت، بی‌جا: انتشارات بضعة الرسول، ۱۳۸۵.
- ۱۴- عباسی، محمود، حقوق پزشکی، مجموعه مقالات انتشارات حقوقی، چ دوم، تهران: ۱۳۸۳.
- ۱۵- فیض‌الهی، نجات، اهدای جنین در حقوق ایران چاپ اول، بی‌جا: انتشارات جنگل، ۱۳۸۹.
- ۱۶- قبله‌ای خویی، خلیل، مسائل مستحدثه، چاپ دوم، تهران: انتشارات سمت، بهار ۱۳۸۹.
- ۱۷- کی‌نیا، مهدی، مبانی جرم‌شناسی، جلد اول، چاپ دوم، تهران: انتشارات دانشگاه تهران، اردیبهشت ۱۳۹۰.
- ۱۸- لنکرانی، محمدفاضل، جامع المسائل، قم: انتشارات مهر، ۱۳۸۵.
- ۱۹- محمدی همدانی، اصغر، بررسی احکام سقط جنین از دیدگاه اسلام، تهران: گلزار کتاب، ۱۳۸۴.
- ۲۰- مظفر، محمدرضا، اصول فقه، ج ۱، قم: نشر دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۰ ش.

- ۲۱- مکارم شیرازی، ناصر، بحوث فقهیه هامة، مدرسه امام علی بن ابی طالب، قم، بی تا.
- ۲۲- مطهری مرتضی، عدل الهی، انتشارات اسلامی جامعه مدرسین، ۱۳۶۱.
- ۲۳- موسوی خوئی، سید ابوالقاسم، رساله توضیح المسائل، قم: افست چاپخانه علمیه، ۱۳۹۵ ه. ق.
- ۲۴- مدنی کاشانی، رضا، القصاص، ج ۱، قم، مؤسسه نشر اسلامی ۱۴۱۰ ق.
- ۲۵- -----، کتاب الدیات، قم: دفتر انتشارات اسلامی ۱۴۰۸ ه. ق.
- ۲۶- ولیدی، محمد صالح، حقوق جزای اختصاصی، جرائم علیه اشخاص، چ سوم، تهران: امیرکبیر، ۱۳۷۳.

منابع عربی

- ۲۷- ابن فارس، ابوالحسن احمد بن فارس بن زکریا؛ معجم مقاییس اللغة، ج ۴، اول، قم: مکتب العلم الاسلامی، ۱۴۰۴ ه. ق.
- ۲۸- ابن منظور؛ لسان العرب؛ اول، ج ۹، بیروت: دار الاحیاء التراث العربی، ۱۴۰۸ ه. ق.
- ۲۹- ابن حزم، المحلی بالاثار، ج ۸، بیروت: دارالکتب العلمیه، ۱۹۹۸ م.
- ۳۰- احمد عیش، محمد، فتح العلی المالک، ج ۱، مصر: ۱۹۷۸ م.
- ۳۱- حلی، جعفر بن حسن، شرایع الإسلام، ج ۴، قم: مؤسسه اسماعیلیان، ۱۴۰۸ ق.
- ۳۲- حسینی العاملی، سید محمدجواد، مفتاح الکرامه، ج ۲۱، اول، بیروت: مؤسسه فقه الشیعه ۱۴۱۷ ه. ق.
- ۳۳- خمینی، سید روح الله، تحریر الوسیله، ج ۲، سوم، قم: مؤسسه اسماعیلیان، ۱۴۰۸ ه. ق.
- ۳۴- خویی، ابوالقاسم، مبانی تکملة منهج الصالحین، ج ۲، قم: مؤسسه احیاء آثار امام الخویی، ۱۴۲۲ ق.
- ۳۵- سرخسی، شمس الدین؛ المبسوط، ج ۲۶، بیروت: دار المطرفه، ۱۴۰۶ ه. ق.
- ۳۶- شیرازی، سید محمدحسن؛ الفقه؛ ج ۹۱، بیروت: دارالعلوم، ۱۴۰۷ ه. ق.
- ۳۷- صدر، محمد باقر، معالم الجدیة للاصول، ج ۱، تهران: مکتبه النجاش، ۱۳۹۵.
- ۳۸- الرهونی، الرهونی علی شرح الزرقانی، الطبعة الاولى، بیروت: ج ۳، دارالفکر، ۱۹۷۸ م.
- ۳۹- رملی، شمس الدین، نهائة المحتاج الى شرح المنهاج، ج ۸، بیروت: دارالکتب العلمیه، ۱۹۹۳ م.
- ۴۰- روحانی، سید محمدصادق، تکملة منهج الصالحین، قم: مکتب آیت الله محمدصادق روحانی، بی تا.
- ۴۱- زین الدین بن علی، شهید ثانی، الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیه، ج ۱، قم: مرکز النشر التابع لمکتب الاعلام الاسلامی، بی تا.

- ۴۲-الحسین الزبیدی، سید محمد مرتضی، تاج العروس، ج ۲۴، بیروت: دارالهدایه، ۱۳۸۵ه ق.
- ۴۳- صانعی، یوسف، فقه الثقلین فی شرح تحریر الوسیله، کتاب القصاص الطبعه الولی، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، ۱۳۸۲.
- ۴۴- طباطبایی، سید علی، ریاض المسایل، اول، ج ۱۰، بیروت: دار الہادی، ۱۴۱۲ه ق.
- ۴۵- طوسی، محمد بن الحسن، تہذیب الاحکام، تصحیح علی اکبر الغفاری، ج ۱۰، تهران: الطبعه الولی، نشر صدوق، ۱۴۱۸ق.
- ۴۶- عاملی، شیخ محمد بن حسن، وسائل الشیعہ، ج ۱۶، باب ۲۴، ح ۱، ۱۴۱۲ ق
- ۴۷- لوپس، معلوف، المنجد عربی - فارسی، ترجمہ محمد بندر ریگی، ج ۱، تهران: انتشارات ایران، ۱۳۸۰.
- ۴۸- مجدی، احمد بیک، فتاوی مصطفی زرقاء، دمشق: دارالقلم، ۱۴۲۰.
- ۴۹- مقدسی، عبدالله بن احمد بن قدامہ؛ المغنی؛ ج ۹، اول، بیروت: دارالفکر، ۱۴۰۴ق.
- ۵۰- مکی عاملی، محمد بن جمال الدین، اللعہ دمشقیہ، تصحیح و تعلیق، سید محمد کلانتر، چاپ اول، جلد دہم، نجف: منشورات جامعہ النجف الدینیہ، ۱۳۹۰ (ہ. ق).
- ۵۱- محسنی، محمد آصف، الفقه والمسائل الطبیعہ، الطبعہ الاولی، قم: یاران، بی تا.
- ۵۲- نجفی، شیخ محمدحسن، جواهر الکلام، ج ۴۳، بیروت: دار الاحیاء تراث العربیہ، بی تا.
- ۵۳- الیوسفی، الشیخ حسن بن ابی طالب، (الفاضل الآبی)، نتایج الافکار فی کشف الرموز و الافکار، ج ۱۰، قم: دارالفکر، بی تا.
- ۵۴- کلینی، محمد بن یعقوب، فروع الکافی، جلد ۳، بیروت: دار الاضواء، ۱۴۰۵ ه ق.
- ۵۵- المرداوی، علی بن سلیمان، الانصاف، الطبعہ الثانیہ، ج ۱، بیروت: دار احیاء تراث العربی، ۱۹۷۸.

مجلات و مقالات

- ۱- اشرافی محمدحسن، احکام جنین در مذاهب پنج گانه، رساله کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد، شهریور ۸۲.
- ۲- حکیمی‌ها، سعید، مقاله سقط جنین، تهران، سازمان پزشکی قانونی، سال اول، شماره ۳، فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۴.
- ۳- محقق داماد، سید مصطفی، تحقیقی در مورد سقط جنین عوارض و مسائل و موضوعات پیرامون آن، مجموعه مقالات اخلاق پزشکی، مرکز مطالعات اخلاق پزشکی، ج ۵، ۱۳۷۳.

- ۴- مظفری، احمد، بررسی سقط جنین در حقوق ایران مجله دادرسی‌اش، ۳، مرداد و شهریور ۷۸.
- ۵- نعمتی، احمد، مقاله سقط جنین از دیدگاه شریعت و فقه مقارن، سقط جنین (جمعی از نویسندگان) انتشارات سمت، چاپ دوم، تابستان ۱۳۸۸.
- ۶- هاشمی فرد، دکتر میر احمد، مسائل و اختلافات جنسی در زن و مرد، نشر چهر، ۱۳۷۱.
- ۷- سقط جنین، مجموعه مقالات سمینار میان‌رشته‌ای سقط جنین، سقط جنین از منظر پزشکی حقوقی، اخلاقی، فلسفی، جمعی از نویسندگان، تهران: پژوهشکده ابن‌سینا، ۱۳۸۶.

سایت‌ها و نرم‌افزارها

- ۸- www.bahjat.org.
- ۹- www.ensani.ir پرتال جامع علوم اسلامی.
- ۱۰- نرم‌افزار گنجینه آرای فقهی - قضایی مرکز تحقیقات فقهی.